

**SVENSKA
FONDHANDLARE
FÖRENINGEN**

REMISSYTTRANDE

2010-03-03

Justitiedepartementet

103 33 STOCKHOLM

Ju2009/10522/L2

Remissyttrande över departementspromemorian Ny konsumentkreditlag (DS 2009:67).

Sammanfattning

Svenska Fondhandlareföreningen ansluter sig till yttrandet från Svenska Bankföreningen. Därutöver vill föreningen starkt motsätta sig förslaget att utsträcka konsumentkreditdirektivets räckvidd till kreditavtal som ingås med värdepappersinstitut i syfte att göra det möjligt för en investerare att genomföra transaktioner med finansiella instrument när det är värdepappersföretaget som dessutom självt medverkar i transaktionen (värdepapperskrediter).

Föreningen anser i första hand att värdepapperskrediterna inte bör omfattas av den nya lagen.

I andra hand bör i likhet med vissa kontokrediter och bolån dessa krediter undantas från vissa bestämmelser i lagen. Bestämmelserna om marknadsföring och förhandsinformation i 4 § andra stycket 5 – 7 och tredje stycket, samt 5 och 6 §§, om kreditavtalet i 14 § andra och tredje styckena, om ångerrätt i 21 – 25 §§, samt om uppsägning av kreditavtal med obestämd löptid i 37 § bör således inte omfatta värdepapperskrediter. Dessa bestämmelser är svåra att förena med den särskilda typ av krediter det nu är fråga om och det kan ifrågasättas om bestämmelserna verkligen bidrar till ett stärkt konsumentskydd.

Om värdepapperskrediter

Kreditavtal som ingås med värdepappersinstitut eller med kreditinstitut i syfte att göra det möjligt för en investerare att genomföra transaktioner med finansiella instrument när det är värdepappersföretaget eller kreditinstitutet som dessutom självt medverkar i transaktionen ingår inte i konsumentkreditdirektivets (2008/48/EG) tillämpningsområde enligt artikel 2 h).

Varför justitiedepartementet i promemorian har valt att utsträcka direktivets tillämpningsområde vid det svenska genomförandet av direktivet framgår inte. Valet motiveras i promemorian i en enda mening. ”Det finns inte

SVENSKA FONDHANDLARE FÖRENINGEN

Blasieholmsgatan 5, 6tr, Box 1426, S-111 84 STOCKHOLM SWEDEN
Telefon växel +46 (0)8-562 607 00, Telefax +46 (0)8-611 61 37

tillräckliga skäl att undanta dessa avtal från den nya lagens tillämpningsområde”.¹ Några skäl för valet presenteras inte och än mindre någon utredning om konsekvenserna eller följderna av valet. Detta är särskilt anmärkningsvärt mot bakgrund av att den föreslagna lagstiftningen på grund av konsumentkreditdirektivet innehåller ett antal nyheter i förhållande till den gällande konsumentkreditlagen (1992:830). Enligt föreningens uppfattning saknas utredning och analys av konsekvenserna för den svenska marknaden att införa direktivets bestämmelser för värdepapperskrediter. Utan en sådan utredning och analys kan konsekvenserna för kreditgivare och kredittagare inte överblickas och regleringen riskerar att, utan skäl, skada en sedan lång tid väl fungerande marknad. Föreningen vill särskilt betona vikten av att i lagstiftningsarbetet alltid ta hänsyn till hur en reglering kan komma att påverka den svenska marknadens funktionssätt och svenska aktörers möjlighet att konkurrera på den inre marknaden. Det är av mycket stor betydelse att en sådan analys föreligger när lagstiftaren överväger att gå längre än exempelvis ett direktiv föreskriver (goldplating).

Värdepapperskrediter har funnit mycket länge på den svenska marknaden och är en etablerad del av handeln med värdepapper.² Vid investeringar i värdepapper försöker en investerare att på bästa sätt, dvs. på ett ekonomiskt och effektivt sätt, utnyttja sina värdepapper för att få bästa möjliga avkastning, givetvis med beaktande av vilken risk investeraren är villig att ta. Ett sätt att förbättra avkastningen är att låna ut värdepapperen. Ett annat sätt är att utnyttja dessa som säkerhet för krediter och andra åtaganden. På den svenska marknaden finns sedan länge ett väl prövat system för kunder hos värdepappersinstitut att utnyttja sina värdepapper och sin depå som säkerhet för värdepapperskrediter. Värdepapperskrediten och säkerställandet är noga reglerat i avtal och för att minska riskerna för både kreditgivare och kredittagare är belåningsgraden för värdepapper begränsad. Som exempel kan nämnas att aktier upptagna till handel på en reglerad marknad maximalt kan belånas till 70 % (gäller segmentet Large Cap) och svenska statsobligationer till 90 % enligt rekommendationen om belåningsgrader för värdepapper från Svenska Bankföreningen och Svenska Fondhandlareföreningen.

Möjligheten till värdepapperskrediter kan i viss mån jämföras med en checkräkningskredit. Kunden i värdepappersinstitutet har genom denna en möjlighet att utnyttja sina värdepapper som säkerhet om en investeringsmöjlighet dyker upp. Kreditramen finns given (får dock aldrig överstiga belåningsvärdet) och kunden har möjlighet att fatta ett beslut med visshet om vilka ekonomiska ramar som ges. Värdepapperskrediterna ger således även mindre investerare möjlighet att utnyttja sina värdepapper på ett ekonomiskt effektivt sätt inom givna ramar. Det är av vikt att systemet med värdepapperskrediter är flexibelt och således möjliggör för kunden att snabbt pröva en investeringsmöjlighet utan onödig formalia.

I detta sammanhang bör betonas att handeln med värdepapper och värdepapperskrediter är reglerad inom EU vilket kan vara ett skäl för att värdepapperskrediter har lämnats utanför konsumentkreditdirektivets tillämpningsområde av EU. Att förstärka skyddet för investerare utgjorde en av grundbultarna för den stora reform som genomfördes på värdepappersmarknaden per den 1 november 2007 genom införlivandet i EU av direktivet om marknader för finansiella instrument (MiFID) jämte genomförandebestämmelser. I Sverige finns reglerna i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden (LVpM) och Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2007:16). Lämnande av kredit mot säkerhet i värdepapper är således en sidotjänst enligt MiFID och reglerad för värdepappersbolag i LVpM (se 2 kap. 2 § 2 och 8 kap. 37 §).

Konsumentkreditdirektivet innehåller bl.a. regler om vilken information som ska lämnas till en konsument innan ett kreditavtal ingår. Dessa bestämmelser kan jämföras med den betydligt mer detaljerade reglering som skett i värdepappersmarknadslagstiftning rörande vilken information ett värdepappersinstitut ska lämna en kund

---

¹ DS 2009:67 s. 71

² En fråga är hur stor denna marknad, enligt SCB var utlåningen till hushåll gentemot säkerhet i värdepapper knappt 17 miljarder i december 2009. Siffran från SCB täcker sannolikt krediter för annat än köp av värdepapper. Motsvarande siffra för icke finansiella företag var drygt 21 miljarder.

(konsument). Regleringen innebär bl.a. krav på att ska klassificera sina kunder i olika kategorier. För icke-professionella kunder såsom konsumenter föreskriver LVpM ett förstärkt investerarskydd. I LVpM regleras vilken information en kund ska få från värdepappersinstitutet om t.ex. finansiella instrument och placeringsstrategier (8 kap. 22 § samt FFFS 2007:16 kapitel 14 och 15). Vilka uppgifter som ett värdepappersinstitut ska inhämta från kunden vid investeringsrådgivning och portföljförvaltning (8 kap. 23 §) samt vilka uppgifter institutet ska inhämta från kunden vid övriga investeringstjänster (8 kap. 24 §). Institutet åläggs också i vissa fall att bedöma om den specifika tjänsten, t.ex. köp av ett finansiellt instrument är passande för kunden mot bakgrund av de uppgifter institutet har om kunden (8 kap. 24 §). Sistnämnda bestämmelser har utvecklats i FFS 2007:16 när det gäller just rådgivning till konsument. Det finns således redan idag ett väl utvecklat system för information till kunder på denna marknad om produkter och risker. Enligt föreningens uppfattning är de informationskrav som uppställs i konsumentkreditdirektivet inte anpassade till den särskilda form av kredit som värdepapperskrediter utgör. Det avgörande för kunden är vid dessa krediter övervägandet mellan möjligheterna till god avkastning av den tänkta investeringen i värdepapper och den risk denna investering för med sig.

Lämnande av kredit mot säkerhet i värdepapper är idag reglerad för värdepappersbolag i LVpM som en s.k. sidotjänst (se 2 kap. 2 § 2 och 8 kap. 37 §). Därutöver finns särskilda regler om förfogande över kunders finansiella instrument i lagen om handel med finansiella instrument (3 kap.) .

Enligt föreningens mening passar inte bestämmelserna om marknadsföring och förhandsinformation i 4 § andra stycket 5 – 7 och tredje stycket, samt 5 och 6 §§, för dessa krediter och inte heller den blankett som anges i 5 kap. tredje stycket och som återfinns som bilaga 1 till lagförslaget. Kraven i dessa bestämmelser medför enbart ytterligare administrativa rutiner och kostnader för instituten. Kostnader som i slutändan konsumenterna riskerar att få stå för. I detta sammanhang vill föreningen erinra om att LVpM särskilt föreskriver i 8 kap. 40 § att om ett värdepappersinstitut utför en investeringstjänst som bara är en del av en finansiell produkt för vilken det finns andra regler i EG-rätten gäller inte bestämmelserna 8 kap. 22 - 27 §§. Denna bestämmelse har tillkommit för att undvika att två regelsystem från EU kan komma att kollidera, såsom i detta fall direktivet om marknader för finansiella instrument och konsumentkreditdirektivet vad avser riskbedömning av kunder och informationskrav (se prop. 2006/07:115 s. 446 och 447). Den uppkomna situationen vid införlivande av konsumentkreditdirektivet behandlas inte i promemorian. Enligt föreningens mening är reglerna om information till kund betydligt mer ändamålsenliga i LVpM än de regler som föreslås i promemorian och det framstår inte som ändamålsenligt att ersätta reglerna i LVpM med nu föreslagna informationsbestämmelser. Värdepapperskrediterna bör därför undantas från nu behandlade bestämmelser.

Reglerna om ångerrätt är inte heller lämpad för värdepapperslån. Såsom tidigare nämnts rör det sig oftast om en kredit som skiftar i storlek. Kundens sammanlagda position mot institutet kan variera beroende på utvecklingen på marknaden och kundens portfölj. En kunds portfölj kan bestå av olika typer av värdepapper, från aktier och obligationer till olika derivatinstrument. Detta sammantaget innebär att följderna av ett utnyttjade av ångerrätten kan vara mycket svår att bedöma, särskilt om det rör sig om komplexa instrument eller positioner. Ett kännetecken för värdepapperskrediter är att dessa kan lösas av kunden när helst denne önskar och att det med andra ord inte behövs någon ångerrätt. Det är enligt föreningens mening tveksamt om det överhuvudtaget finns ett reellt tillämpningsområde för en sådan rätt avseende värdepapperskrediter. Därtill kan problem uppkomma vid byte av värdepappersinstitut och dessa problem kan i värsta fall försvåra konkurrensen.³ Kunden kan i och för sig få en kredit hos ett nytt institut för att lösa den kredit som upptagits hos det första institutet men fråga uppkommer vem som ska finansiera krediten under ”ångerperioden”. Dessutom föreligger det nog en viss risk för att en konsument kan få intrycket att denne kan ångra även värdepappersaffären.

---

³ Se prop. 2006/07:115 s. 323.

Inte heller skyldigheten att lämna uppgifter om en amorteringsplan passar som framgått ovan särskilt bra värdepapperskrediternas funktion.

Om ytterligare regler ska införas för värdepapperskrediter bör sådana vara underbyggda av en analys av om ett sådant behov föreligger på denna marknad. I avsaknad på en sådan analys bör inte nya regler slentrianmässigt införas. Nya regler medför kostnader för såväl institut som konsumenter och bör därför inte införas om det inte finns tungt vägande skäl. I detta fall tillkommer dessutom att det är synnerligen tveksamt om föreslagna reglerna medför något reell förbättring för kredittagarna vid värdepapperskrediter.

SVENSKA FONDHANDLAREFÖRENINGEN

Lars Afrell

Direktör